AYDEDE

No. 91 — 57
CUMARTESİ 20 Kasım 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi : 1922
Telgraf : Aydede — İstanbul
Telefon . 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Taş Olsa Dayanmaz Yürek

Biz gezip göremedik; fakat ağır başlı, mutedil meslekli, yaygara sevmez bir gazetede okuduğumuz yazıdan öğrendik, inanmak zorunda kaldık ve hayretlere garkı olduk: Kömür havzamızda çalışan işçiye 25 yıl önce aldığı gündelik, yani 240 kuruş verilmekte imiş! Ya hayat endeksi? O ne oldu?

Demek ki kömür havzası hâlâ İkinci Dünya Harbinden habersiz ve 7 Eylûl kararlarından hariç yaşıyan bahtiyar bir ülkedir. Orada bakkal eski fiatlar üzerinden ... yapar, et 40 kuruşadır, basmanın metresi 25 kuruşa. Hepsi böyle olunca 240 kuruş gündelik bizim de can atacağımız bir paradır; yeter hepimize... Şimdiki 15 liraya değişmeyiz, elbette!

Fakat kömür havzası yalnız gündelikler bakımından değil, çalışma saatleri itibariyle de - İkinci Dünya Harbi'ni bir yana bırakalım - birinci harbi de görmemiştir. 1900 yılına demir atmış, bir gün bile ileri gitmemiştir.

Hattâ orası henüz orta çağ hayatı sürüyor. Zira amele - yine gazeteden öğreniyoruz - 12 saat çalışmaktadır, fazla mesaiden dolayı da on para zam almamaktadır.

Olamaz. Nasıl olabilir ki memlekette bir İş kanunu vardır; Kanun işçiye günde sadece 8 saat çalışmak külfetini yüklüyor. Mükellefiyet usulünün kaldırıldığına göre amele 8 saatten fazla çalışırsa bir pirim alacaktır.

Alamıyormuş havzada... Yanlışsa vebali gazetenin boynuna! Hükûmet tekzip eder de ferahlarız azıcık.

Ve lâkin orta çağ veya 1900 yılı sadece amele için muteber birer tarihtir. Mühendisler ve idare memurları 1948 senesinde ömür sürüyorlar. Hem de bunun dört başı mamurunu!

Gazeteye atfen anlatıyoruz: Yüz binlerce lira sarfiyle vücude gelmiş 1 ve 2 numaralı lüks deniz kulüpleri... Haşmetli villalar... Misafirhaneler... Neler, neler! Dahası var: Umum müdürün bir kulüp kadar geniş ve güzel villâsı kâfi görülmemiş. "İnşa ettirmeğe başladığı şato misali binayı da gözleriniz kamaşarak seyrediyormuşsunuz!"

Meslekdaşımız bu zevatın aldıkları maaş ve tahsisattan bahsetmiyor ama 1948 yılı endeksine değil, yeni vergi kanunları çıktıktan sonraki endekse de kâfi, vâfi geleceğini söylemiyen yoktur.

Eğer gazete sütunlarında yer alan bu kabil neşriyat gerçeğe uyğun değilse İşletme İdaresi umumî efkârı neden aydınlatmak cihetine yanaşmıyor da böyle havsalaya sığmaz görünen rivayetleri bize mahzı hakikat telâkki ettirerek sert yazılar yazılmasına sebep oluyor?

Sonra, aynı gazetenin aynı nüshasının başka sütununda bir haber başlığı: (İstanbulun kömürsüz kalacağı anlaşılıyor - Kuruçeşme ve Unkapanı depolarında taş kömürü kalmadı).

Taş olsa, taş kömürü granit olsa bu hale dayanmaz yürek!

AYDEDE

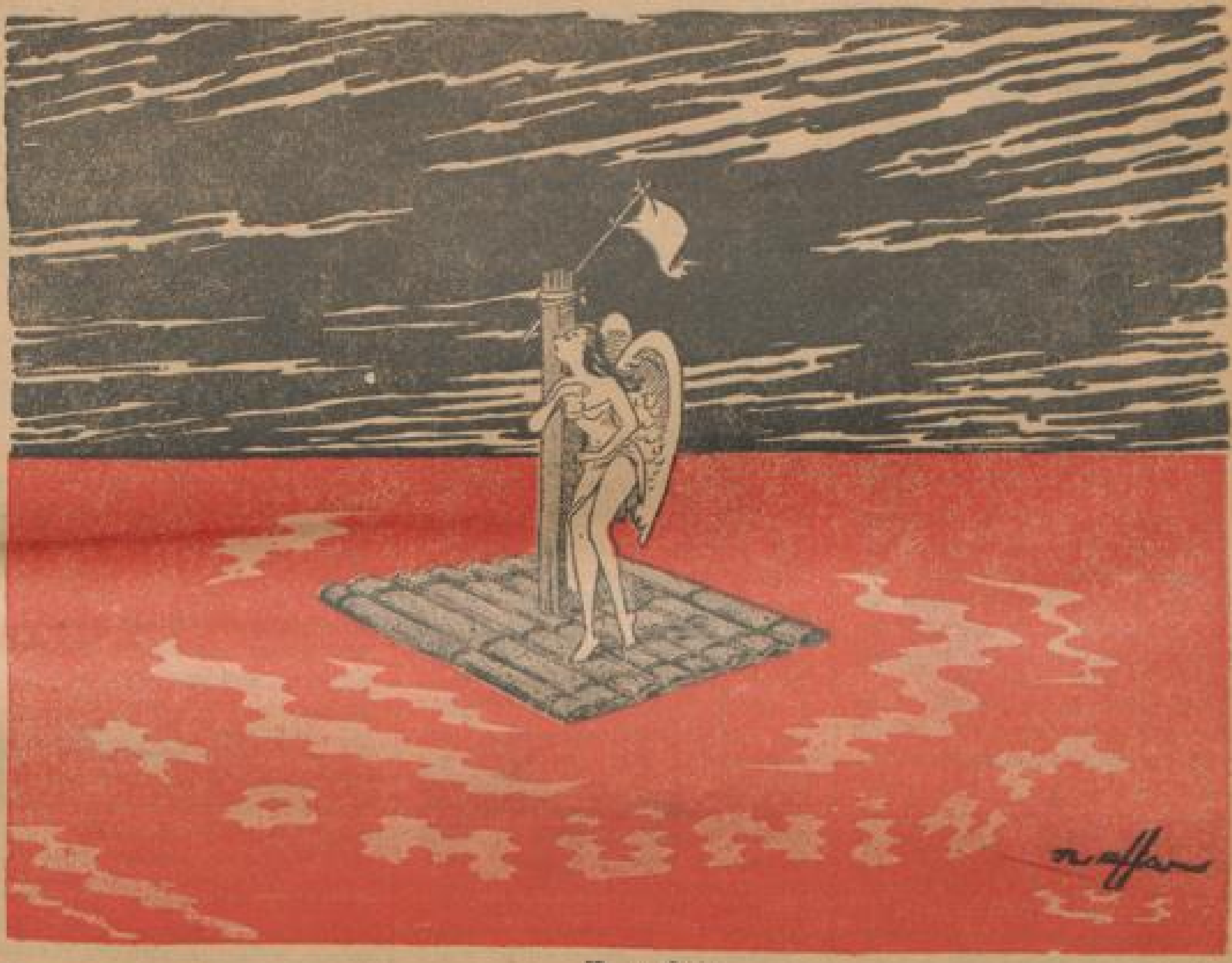

Kazazede!..

Doğruyu Söyliyen Dostlar

★ Profesör Toynbee, Cumhuriyet muhabirine - inkılâbımızı meth ve senâdan sonra - demiş ki:

"— Mesele köylünün şehre getirilmesi değil, yüksek tahsil görmüş şehirlinin köylünün ayağına giderek onu maarif, ilim ve kültür bakımından kaldırmasıdır..,

Şimdilik köylere miting ve politika için gidiyoruz. Bu da lâzım. Sıra öteki işe de gelir, bir gün..

★ Yine profesörün bir sözü:

"— Temas edebildiğim Türklein bazılarında Garplılaşma isteğinin sathî kaldığını müşahede ettim. Hareketleri, giyinişleri, içki içişleri, kumar oynayışları maalesef Garbî ifade etmemektedir..

Evet, bizim de müşahedemiz budur. Lâkin vakında Uzakşarkı ifade edeceğe benziyor, Atlantik ötesi Batı âlemini! Biz azla iktifa edemeyiz.

★ En mühim fikir ve mütalâası:

"— Garplılaşmak için yaptığımız inkılâp maalesef şehir ile köy arasında bir uçurum meydana getirmiştir. Bugün için mesele o uçurum üzerinde bir köprü kurabilmektir..

Hele Anadolu ile Rumeli yakasına bir köprü kuralım; bir tünel açalım; hattâ ikisi arası modern araba vapurları işletmeğe başlıyalım, o mânevî köprüyü de düşünürüz.

Yağmasan da Gürle!

D.P. şeker hakkında evvelâ bir istizah takriri vermiş, sonra da Mecliste münakaşadan kaçınmıştı ya; işte Celâl Bayar, bunun sebebini açıklayan bir beyanat verdi. Bu beyanatta mühim gördüğümüz cümlelerini aynen alıyoruz:

"İktidar boş ümitler peşinde koşmaktadır."

"Millet Meclisi, bu günkü şartlar altında millet işlerini kifayetle yürütmek ve mürakabe vasıflarını derece derece kaybetmektedir."

Milletin en yüksek müessesesini lâyıkiyle işler hale getirmek için en kestirme çare seçimlerin yenilenmesidir."

"İstizah takriri müzakeresine iştirâk etmek, hükmünü önceden vermiş, ilâmını neşretmiş bir mahkeme huzurunda beyhude nefes tüketmek gibi gülünç bir duruma düşmek demek olacaktı."

Diye teşhisler koyan Sayın Celâl Bayar, beyanatının bir yerinde de şunu söylüyor:

"Partimiz iktidarın mütereddit politikasına son vermek azmindedir."

D.P. nin Şeker istizahındaki halini gördük. İktidarın mütereddit politikasına son vermek azminde olduğunu da söylediler. Âlâ. Fakat sorabilir miyiz: Neyle?

Siyasî kanaat

Başhekim — Hasta kendisine yapılacak kan naklinde siyasî fikrine uygun bir adam bulunmasını istiyor.

"L'Illustré" den

SÜRATİN CEZASI

Kaliforniyada bir adamı, otomobilini sür'atli kullandığından dolayı hâkimin huzuruna çıkarırlar.

Hâkim maznuna bakar:

— Ha, der, sizi tanıdım. Bir kere daha yine böyle bir sürat suçundan dolayı karşıma gelmiştiniz; size o zaman demiştim ki: "Eğer bir defa daha buraya gelmeniz icabedecek bir suç işlerseniz yanınıza diş fırçanızı almayı unutmayınız!" bir diyeceğiniz var mı?

Suçlu cevap yerine cebinden yepyeni bir diş fırçası çıkarır ve hâkime gösterir.

— Tavsiyemi dinlediğinize iyi ettiniz!

Hâkim böyle söyler ve adamı 6 ay hapse mahkûm eder.

TEMAŞA

Radyodan çıkarılan beşizler — Kadıköy konseri — Muvaffakiyet — Meyhanesiz saz

Geçenlerde üstad sanatkârımız Münir Nurettinin açtığı çığırda; yani tertemiz, içkisiz ve sarhoşsuz bir konser dinledik, Kadıköyünde. Bu konserin yıldızları bir takım yaldızlı sözlere takılan sebeplerle (!) Radyoevinden çıkarılan, Sadi Hoşsesle Melek Erdik ve Muzaffer İlkardı. Üstelik Mefharet Yıldırımla Mustafa Çağlar vardı.

Radyonun bu eski sanatkârları; bir arkadaşlık havası içinde toplanmışlar, bu konseri vermişlerdi. Pek de âlâ etmişlerdi! Zira kemal-i muvaffakiyetle yüzlerce kişiye ve musikişinasa zevkli ve neşeli bir iki saat yaşattılar.

Ümit ederiz ki bu beşizler, bize daha tatlı müsamereler verecek ve bu (teşekkül) devam edecektir.

★

Sanatkâr Melek, sahnede radyodan fazla muvaffak oluyor, saz ile usûle hâkim olan benliği radyodan daha çok berraklıkla tezahür ediyordu. Sesinin güzelliğini olduğu gibi duyuruyordu.

Muzaffer İlkarın okuduğu kıymetli eser de cidden güzeldi.

Hele Sadinin, üstad bestekârımız Lem'i Beyin tavrına haylı yaklaşan kıvraklıkları hakikaten neşeli idi.

Mustafa Çağlarla Mefharet Yıldırımdan fazla bahsa lüzum görmemekteyiz. Zira her ikisi de saz âlemimizin sevimli çehrelerindendirler.

★

Dua edelim bu tarzda verilecek konserler tekemmül etsin. Sanatkârlarımızı meyhanelerden, hattâ hepimizi, içtimaî bünyemizi saran bu münasebetsiz yerlerden kurtarsın.

Bu da böyle olur inşallah ve necabeti milliyemizin şiarına lâyık olarak yetişen o cânım millî musikimiz de tutulduğu iptizal hastalığından ölmeksizin kurtulur; âmin!

S. M. S.

Bugünden, Dünden

Palabıyık

Eczahanede reçete yaptırıyordum. Biraz beklememi, beş dakikaya kadar hazır olacağını söylediler. Oyalanmak için vitrinlere bakarken rafta gözüme ilişti: Kutusunda bir palabıyık resmi bulunan mahut ilâç...

Tanımaz mıyım? Ne zamandanberi vardı. Kadınlar (Palabıyık) der dururlar; kimi, yüz buruşturarak,

— Kart, sırık hamalı herifin icat ettiği domates - yani romatizma - ilâcı! deyip tukaka eder; kimi, ağzı kulaklarında,

— Adamın nesi var? Pekâlâ kalıplı kıyafetli, yakışıklı erkek. X Paşanın ortanca damadına andırıyor! diyerek öter; kimi de,

— Şu şişeyi her görüşte Mınakyan'ın aktörü Matosyan gözümün önüne geliyor. Paris paçavracısı dramında işporta ile kibrit satarken (Kokusu sonradan çıkar) deyişini duyar gibi oluyorum'u yapıştırırdı.

Eski kadınlar, netekim rahmetli büyük yenge, gediklimiz Sıdıkanım, emektarımız siyahi Nakşi bacı romatizma sızılarına, kulunç yellerine, bel ağrılarına karşı Palabıyığı bol bol sürerler; başları ağrıdığı vakit, dilim dilim limon, gül sirkesi hafifletmezse bundan serpip serpip tülbendi alınlarına bağlarlardı.

Ve lâkin alınması ezzem tedbirleri de unutmazlardı: Her nereye sürüldüyse orası katiyen oğulmıyacak; tahriş etmesi ihtimali var. Şişenin kapağı sımsıkı kapalı duracak; gevşek bırakılırsa hassası uçarmış. Mangala, sobaya yakın taraflara, hattâ güneşte pencere kenarına konmıyacak; tesiri kaçar, azalırmış.

Bu kadar inceden inceye kayıt kuyudu külfet ve mihnet sayanlar (Palabıyık) dan yaka silker; şimdi adı aklıma gelmiyen (Bilmem ne ruhu) nam mayie bulanırlardı. Artık medet Allah!.. Gayet sert, kötü, bulantı, öğürtü getiren, bazılarına istifra bile ettiren kokusu ortalığı buram buram bürür: kapıları, pencereleri aç; karanfiller, ödağaçları yak, yine odalarda, sofalarda durulmaz: bulanan kimselerin yanından fellek fellok kaçılırdı. O bed koku üste başa siner, günlerce savulmaz da savulmaz. Şayet bir velime cemiyetine, sünnet düğününe filân gidilecekse mutlaka çarşı hamamını boylamak, halvet de saatlerce arınmak taranmak, lâvanta çiçeği kokulu çamaşırları giymek şartti.

Palabıyık ve dediğim bilmem ne ruhu hekim ilâcı idügünden kenar mahallelerdeki küçük evliler, romatizmaları, kulunç yelleri tuttu mu, belleri tutuldu mu kocakarı ilâçlarından, hocaya okutmaktan şaşmazlardı.

Sırlı toprak çanağa gaz yağı doldurur, sığırın kara ciğerinden çıkan ödü içine boca ederek karıştırır; omuz başlarına, kollarına, bellerine, bacaklarına uğuştura uğuştura sürdüler mi; ardından da Yedi emirleden Sultanselim imamına, yahut Çukurçeşmedeki Kirli kızlara nefes ettirdiler mi birebir geldi gitti.

Sıcak tuğla, mangalda ısıtılmış şıpşıp terlik koyma dahi mücerrep sayılırdı. Kalburun üstünde bizzat hareminin Sıdıkanıma sağlık verdiği deva hiç aklımdan çıkmaz: Ateşte kıpkızıllaşmış at nalıyla dağlamak. acısına dişini sık, ağrılardan, sızılardan lâhzada pir-ü-pâk ol. Sultan Hamidin tavsiyesi, Basurcu Agâh Paşanın da tertibi imiş...

Yukarıda saydığım elemler, bilhassa romatizma babında eski doktorlar şu yolda ağızkullanırlardı:

— Yel illeti, rihi tayyar, risiyye isimlerile tavsim edegeldiğimiz romatizma, şahsa, bünyeye, mevkie göre tebeddül eden bir marazdır. Bazı kimselerde arakkünnisa, bazılarında insibabi sadr, bazılarında dahi iltihabı mafsal, illeti kalbiye, dalkilye ve helümmecera şekillerinde, dürlü dürlü âlâmı günagün tezahür ettirir. Bazan bedende yerleşip kalır, bazan bütün azay-ı vücude istilâ eder; ekserisi hâd, müzmin, muannid olur. Romatizmanın tesiratiyle musap olan, şiddetle şişen, tahammülfersa evca' duyulan uzuvlara sıcak bezler ve nesneler tatbiki, ezcümle (key) yahi dağlama hususu, dahilen edviye-i muhtelife-i müsekkine istimâli fayda bahş ise de zikrettiklerimden kâffesinin ıztırabı muvakkaten teskin eyliyeceklerini havatırdan dur etmemek gerektir...

Sermed Muhtar ALUS

Kurşuna Dizilirken

1820 senesinde meşhur doktor Frank, tehlikeli bir hastalığa tutulmuş, yatağa düşmüş, tabiî bütün meslektaşları, onu tedaviye koşmuşlardı. Frank kendinden geçmiş, artık koma devresine girmişti. Ölmesinden pek az evvel gözlerini açmış, sekiz meslektaşının yatağının etrafını çevirdiklerini görmüş, bir kahkaha koparmış, arkasından şunları söylemişti:

— Wagram meydan muharebesinde sekiz kurşunla öldürülen bir Fransız neferini hatırdım!

BİR HATIRA MI?

Birçok karışık işlere girerek büyük servet sahibi olan bir adam, Avrupa seyahatlerinin birinden dönüşünde, yeni döşediği mükellef apartımanını dostlarından birine gezdirirken küçük, zarif bir marketeri masayı gösterir:

— İnanılmaz gibi görünüyor ama, der, büyük bir sanat eseri olan bu masa bir hapishanede yapılmıştır.

Öteki zengini iğnelemekten çekinmez:

— Bir hediye mi? der, yoksa bir hatıra mı?

KOŞMA

Hayal deryasına ben bazı bazı
Dalmasam bir türlü, dalsam bir türlü.
Derdime âşina olan bu sazı,
Çalmasam bir türlü, çalsam bir türlü!

★

Aşıkım ben dahi Mecnun misali.
İsterim son demde bile visali.
Güzeller yüzünden bunca vebali.
Almasam bir türlü, alsam bir türlü!

Necdet Atılgan

Sıhhat Meselesi

— Sevgili damadım bu ne hoş hediye, el çantası değil, âdeta bavul.

— Valdeciğim, sizi belki ara sıra seyahate çıkmıya alıştırır diye düşündüm, sıhhatiniz için lâzım da!

— Matmazel sizi temin ederim, buraya geldiğim zaman ayakkaplarım ayağımda idi!

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

Sadrazam Nurettin Paşayı üç gün serbest bıraktı, sonra muhabereye mezun olmadığını bana bildirdi — Bir türlü çıkmıyan azil listesi — Sadrazam Dahiliye nazırlariyle çekişmeyi âdeta şiar edinmişti — Hükûmet Parise Sulh Konferansına azimet hazırlığında — Kuvayı İnzibatiye hazırlığı hiç de ümit verici değildi — Ankaraya kadar yaklaşan Kuvayı İnzibatiyeciler bir anda mahv ve münkariz oldular — Abdullah Cevdetin Sıhhiye müdüriyet-i umumiyesine gelişi — Eski Dahiliye nazırı ve Konya valisi Sadaret müsteşarlığına getirildi.

İşte o kadar... Ne konşacaklarını pek merak bile etmiyordum; zira, dediğim gibi politika artık beni harekete getirmiyordu; akşamları erken daireyi terk edip fener yoluna dönüyor ve ailece Belvü bahçesinde veya Kalamış körfezinde eğlenceli vakitler geçiriyordum. Bu seyranlara matbuata mensup maruf ve genç arkadaşlarım da iltihak ediyordu; ömrümüz pek âsude idi...

Gece bana telgrafhaneden haber verdiler : Nurettin Paşa Arapça bir dua ile telgrafına başlamış. Beynelmüslimin kan dökülmesine meydan verilmemesi için Ankarayı ikaz ve tarik-i sevaba davet eylemiş...

●

Doğrusu ben bu mükaleme, istişare veya mübadele-i fikirden bir hayırlı netice ümit etmiyordum... Abdülkerim Paşanınkine benziyecekti.

Nurettin Paşayı ertesi günü daireye erkenden gelmiş buldum. Tahsis ettiğim odayı daire-i hususiyesine çevirmiş, Kâzım Paşadan başka bir kaç sivil asker daha [illegible] idiler; İngiliz zabiti, tercüman, telgraf müdürü kâh kâh bu içtimalara dahil oluyor, hademeler çağırılıyor, emir veriliyor, hülâsa sanki ben memur, o müfettiş, pür azamet müdüriyet-i umumiyede kıyamet kopuyordu.

Fakat aldırmıyordum... Hattâ telgraf muhaberesini aynen Ferit Paşaya gönderdiğim halde dikkatli okumamış, bir suretini de - birinci devre-i memuriyetimdekinin hilâfına - hıfza bile lüzum görmemiştim.

●

Sadrazam üç gün Nurettin Paşayı serbest bıraktı; lâkin dördüncü günü beni çağırdı, sert bir yüzle : "Artık, dedi, o Ceneral muhabereye mezun değildir. Kendisine söyleyiniz." Ben bunun, benim vasıtamla tebliğini doğru bulmuyordum; bizzat Sadrazam ağzından yeni emri telâkki etmesinin taraftarı idim. Ferit Paşa bu fikrimi kabul etti; daireye döndüm, Damat Paşanın firengâne tâbirince "Ceneral" i aldım, yeniden huzura çıktık, nazikâne konuşuldu. Nurettin Paşa pek gayrı memnundu. Samimiyetsiz ayrıldık. Bir daha kendisini de göremedim; zaten, sonradan, Anadoluya iltihak etmişti. İsmini iki defa, bir İzmirin istirdadında, bir de Ali Kemal merhumun katlinde işittim.

Yukarıda Dahiliye nazırının Posta idaresini tasfiyeye taraftar olduğunu ve bu münasebetle bir azil listesi yaptığını söylemiştim. İrade lâyihası nazıra badel imza beray-ı tasdik Sadarete gönderildiği ve oradan üç, beş gün geçtiği halde hâlâ evrak âmedi kaleminden çıkmamıştı. Sorduk, orada eser yoktu. Reşit Bey pek fena hiddetlendi, bu Sadrazamın bir nevi adem-i memnuniyeti ve emniyetsizliği idi. "Bir daha yaz, dedi. Yine çıkmazsa ben de çekilirim!" daha on gün mürur etmeden nazırla Sadrazam arasında burudet mi başlamıştı? Ferit Paşa, zahir, Dahiliye nazırlariyle didişip çekişmeyi kendisine bir vazife addediyor ve bunda muamelât-ı saire hilâfına hiç kusuru olmuyordu. Yeni lâyiha da yazıldı, meraklı iki gün geçirdik; ben de, nazır da sinirli idik, zira ona da, bana da adem-i tasdiki halinde istifa yolu görünüyordu.

●

Fakat hacet kalmadı, irade sadir oldu.

Hükûmet Parise, Sulh Konferansına azimet hazırlığında idi; Reşit ve Cemil Paşalar da Sadrazam refakatinde gideceklerdi; Dahiliye, Maliye nezaretine çıkarılmış olan Reşat Bey tarafından vekâleten idare edilecekti. Ben elân bu zatın yüzünü görmemiştim. Bir gün Harbiye intizar salonunda restgeldik, seviştik, öpüştük; meğerse tanışırmışız... Eski Maliye memurlarından olan babam münasebetiyle bu maliye memurları beni, ben de onların çoğunu bayram, kandil, rütbe, nişan tebriklerinden tanırdık. Hoş sohbet, babayani, idareli, zeki buldum.

●

Kuvayı Milliyeye karşı, diğer taraftan, Kuvayı İnzibatiye hazırlığı da salla pata, bin müşkülâtla devam ediyordu ve hiç birimize muvaffakiyet ümidi vermiyordu. Fakat, hilâf-ı ümit, bir aralık Sadrazama muvaffakiyet teveccüh etti; hilâfet taraftarları Ankara civarına kadar erişti, erişmesiyle beraber de sihirli bir noktaya temas etmiş gibi mahv ve münkariz oldu. Bu da başka bir fasıl...

●

5

Biraz da şundan bundan bahsetmiyelim mi?

Damat Ferit Paşa meşagil-i kesiresi arasında menasıp cedide tevziatına devam etmekte idi. Bu meyanda esbak Dahiliye nazırı Mehmet Ali Beye de hangi mesnedi teklif etti, biliyor musunuz? Bana matbuat müdürlüğünü muvafık görmüştü, ona da rüsumat müdüriyet-i umumiyesini... Tabii kabul etmedi, ama başka bir yere de giremedi. (Alemdar) Beyoğlundan tekrar İstanbula (Amid) matbaasına nakletmişti ve nazır-ı esbak da orada hal ve fasl-ı umura müdavimdi.

— İşte, karınızın portresi !
— Tevekkeli değil kadınlar anlaşılmaz mahlûklardır dememişler. Söylemeseydin kırk yıllık karımı tanıyamıyacaktım !..

●

Abdullah Cevdet Bey, kendi matbaası fevkindeki dairesinde bazı fırkacıların bilmem ne gibi işlerle meşguldü. Sadrazam aleyhinde ateş püskürüyordu, hattâ kendisine şedidülmeal bir mektup göndermiş ve bunda Damat Paşayı betaetle itham etmişti. Buna rağmen ve yahut da bundan dolayı Sıhhiye Müdüriyetine tekrar nail oldu.

●

Eski Dahiliye nazırı ve Konya valisi Cemal Beyle reis-i vükelânın arası düzelmişti; bu münasebet-i hasene ile sadaret müsteşarlığına tayin edildi. Yeni Sadaret müsteşarı, yeni vükelâyı hiç sevmiyor ve odasında oturup vaktini bunları çekiştirmekle geçiriyordu; zaten o hemen hemen âmir, memur herkese hiddet halinde idi; Amedi-i Divan Hümayun bilmem ne beyi, kendisine göstermeden bazı avrakı saraya gönderdiğinden dolayı az daha dövecekti, bereket odasından kovmakla iktifa etti. Bir kere de yanında idim, Tarih-i Osmani Komisyonu kâtibinin kafasına hokkayı atacaktı. Fakat buna biraz da ben sebep olmuştum; zira bu genç kâtip müsteşarın yanına sarı iskarpin, siyah pantalon, beyaz ceket ve kırmızı boyunbağıyla girmiş, carcar ötüyordu; Cemal Beye hatırlattım. Sen misin diyen? Haniya vur desen öldürür, derler, öyle oldu; birden gürledi, tabancayı çekip vuracaktı, çocuk kendisini kapıdan dışarı dar attı. Bir kere de Babıâli ser komiserini yanına çağırttı :

— Sen, dedi, ittihatçılık yapıyormuşsun, bu defalık başka yere tahvilinle iktifa ediyorum; orada da komiteciliğini haber alırsam kemiklerini kırarım !

●

Komiser iriyarı, izbandut bir mahlûktu; ağzını açamadı, zira Cemal Bey bu sözleri öyle dehşetle, gözleri yerinden oynamış, sakalı dikleşmiş, sesi çatal bir halde söylemişti ki kemiklerinin kırılması cezasının tecili kendi hakkında cidden bir lütuf ve mürüvvet idi. Selâm verdi, çıktı.

(Devamı var)

Daktilolar arasında rekabet

— Ben müdürün sağ eliyim!
— Ben de sol dizi!

"L'Illustré" den

ÇARE BULUNDU

Hani ekseri meemualarımızda bir köşe var: "Derdiniz neyse bize sorunuz da derman olalım." köşesi. Bu köşe sahibinden neler, neler sorulmaz. O da - sanki hakikaten bu işlerin ustası imiş gibi - yemek tarifinden, çocuk bezi yıkanmasına kadar sorulan suallere cevap verir.

İsmi lazım değil, şehrimizin tanınmış, zengin, orta yaşını bir parmak geçmiş ve hâlâ gençlik iddiasında bulunan bir sayın bayanı bu "Derde derman" köşelerinden birine şu mektubu yazdı: "Çifte çeneye karşı ne yapmalı?" tabii altına, bir erkek imzası attı. Mecmuanın bir sonraki yazısında kendisine şu cevap verildi:

"Sakal koyuverin, çifte çene görünmez!"

TAKAS YOLİLE

Meşhur doktor Hufeland, eskiden çok zengin olan, fakat iyi idare edilmediği için servetinin mühim bir kısmını kaybeden bir ailenin doktoruydu.

Bir gün onu yine çağırdılar ve evin genç hizmetçisinin hasta olduğunu söylediler. Doktor, çok iyi tanıdığı hizmetçinin odasına girdi:

— Söyle bakalım kız! dedi. Neyin var?

Kız hakikati olduğu gibi söyledi:

— Hiç bir şeyim yok, doktor. Yalnız dört aydır maaşımı vermiyorlar, ben de inat olsun diye, hastalığımdan bahsettim, bu gün yataktan kalkmamağa karar verdim.

Doktor gülümsedi:

— Eğer, alınacak maaşlar yataktan çıkmamak suretiyle takas edilecekse, biraz öteye git, ben de yatayım!

Mühim Bir İş Değilse de...

Dünyayı dolaşmış olanlar yahut dolaşma imkânını bulamayıp da filmleri dikkatle takip edenler bir ileri memleket postahanesinin işi olanlara ne kolaylıklar gösterdiklerini ve işleri ne devamlı surette gördüklerini bilirler.

Bizde postahaneler ötedenberi muhtelif sebeplerle, bilhassa bazı saat tahditlerinden dolayı ekseriya gişeleri kapalı, yarı muattal yerlerdir. Bir takım madenî levhalarda okuduklarımız şunlardır: (Kapalı), (Kapalı).

Bunların zaten diğer memleketlerdeki gibi çoktanberi böyle işlemeleri lâzımdı. Ulaştırma Bakanlarından çoğu gündelik politikacılıktan baş alıp da lüzumlu yenilikler tatbikine vakit bulamıyorlardı ki...

Yapılan mühim bir şey değildir ama madem ki bu da şimdiye kadar yapılamamıştı, memnunlukla karşılamak icebeder.

İstiskal

Dalgınlığıyla meşhur Ampère, bir gün bir dostunu ziyarete gitmişti. Biraz hoş beş ettiler, sonra Ampère, kendi âlemine daldı.

Kafasında elektrik cihazlarının bin bir nev'i geçit resmi yaparken ev sahibi, misafirini ağırlamak için türlü şaklabanlıklar ediyor; mütemadiyen konuşuyordu. Halbu ki bu anda Ampère'in sessizliğe ihtiyacı vardı. Birden kendini evinde sandı, ev sahibini de misafir. Bu geveze zatın kalkıp gitmediğine fena halde kızdı ve belki istiskalden anlar da def olur diye, koltuğuna biraz daha büzüldü ve suratını bir karış astı!..

BİR DÜZELTME

"56" ıncı nüshamızda neşredilen "Ördekler arasında" serisinin ilk karikatüründeki "Donald Duck" ismi yanlışlıkla "Irene Dune" çıkmıştır, düzeltiriz.

NE OLDU O KANUNA?

Postahanenin yanındaki yokuşa biri, otomobilini bırakmış; önüne bir taş koymağı veya frenleri iyice sıkıştırmağı bile ihmal etmiş; başını alıp gitmiş.

Derken otomobil birdenbire hareket etmiş, aşağıya doğru o dik yokuştan olanca hızıyla inmeğe başlamış.

Netice: Bir vatandaş kaburga kemikleri parçalanarak feci surette ölmüş. Acıdık; fakat o kalabalık yerde bir değil, dört beş vatandaşı kaybetmek ihtimalini düşünerek kazayı nisbeten hafif atlattığımıza şükrettik.

Şimdi bunun cezası ne olacak? Tedbirsizlikle ölüme sebebiyet!

Hayır; motörlü vasıtalar hakkında yeni çıkacak - bir türlü çıkamıyor ya! - kanuna hususi maddeler ve ağır cezalar koymalıdır.

Emsali de görülüyor, vardır. Meselâ Cenubî Afrikada şoför sarhoş olarak yakalanınca bizim tedbirsizlikle ölüme sebebiyet suçundan çok daha ağır cezaya çarptırılıyor. Ortada ne kaza, ne kurban yokken! Nerede Meclise sevkedildiği söylenen bu kanun? Ne oldu o kanuna?

Dewey Neden Kazanamamış?

Bir Avrupa gazetesinden şunları öğrendik: Amerikada Demokrat Parti namzedi Dewey'in hiç beklenmedik mağlûbiyetine sebep bu zatın ve o partinin bazı hataları imiş.

Dewey evvelâ grev hakkını iptal eden bir kanun projesini müdafaa etmiş değilse de kanuna karşı temayül göstermiş.

Namzetler nutuklarını hususi trenlerde, geceleyin verirlermiş. Dewey, rakibinin arkasından iki üç günlük fasıla ile gitmiş; halbuki onu bırakıp büsbütün ayrı yollardan, ayrı bölgelere gitmeli imiş. Truman nutuk yolculuğunun arasını hiç kesmemiş. Öteki ise intihaptan iki hafta evvel New-York'a dönmüş, şehirden hiç çıkmamış. Amerikalılar ise seçecekleri zatı daima görmek isterlermiş.

Bu memlekette nutukların pek kıymeti yokmuş. Lâkin Dewey hatiplikte de Trumandan aşağı imiş.

Yine Truman, Yahudileri kendine celbetmeği bilmiş; rakibi ise Bernadotte plânını tutmak suretiyle onları ve demokratlarca sevilmiyen bir şahsiyeti tutarak, taraftarlarını da gücendirmiş, o kadar ki suratına domates bile atılmış!

Daha mühim sebep de şu imiş: Amerikalılar Dewey'i biraz hafif biraz genç bulmuşlar; ihtiyatsızlık etmesinden korkmuşlar. Ağır başlı ve oturaklı bir adam olan Truman'ı tercih etmişler.

Bir seçimde bu derece ince noktaları fark ve temyiz ederek rey vermek her cemaate ve her kula nasip olan meziyetlerden değildir.

Hele paso-parola rey vermekten kurtulamıyan milletler buna ne derece gıpta etseler azdır.

Küçük çapkın

— Anne, keşke seni babamdan önce görseydim!

"Cartoon" dan

KIRPININ

Parlâmento Poli

Meclisde bir çok sual takrir
min etti? Bilmeyiz, yalnız şu
yaramıyor. Belki bütün dünya
tur.

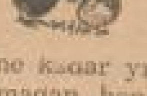

Çoğumuz "
Bakalım bunun
ipie çekenlere ve
u münakaşalar b
ne kadar yıldan, yıllardan beri
madan, hep tereyağından kıl çe
linden rahatça idare edilmeğe a

Gensoru diye bir usûle mü
çiren yoktu. Meşrutiyet devrini
ler ve bazı ecnebi parlâmentola
istizah takririne maruz kalmada
ne gıpta etmekten kendilerini

Muhalif parti 7 Eylûl karar
eden bir hâdiseyi istizah takriri
vetli ve adetçe şimdikinden ü
yıllar geçirdi. Sonra, azasından
en az aza ile girdiği, hattâ karş
dikildiği sırada tuttu, bir istizah
Atılmasiyle beraber o meydan
du. O kadar zamandır beklenen
gilse de mânevi tepkisinin büyük
gensoru avam tâbiriyle ve tam

Gensoru, âdeta bacağına taş
atılan bir ceset gibi fazla gürült
kaybolmuştu. Böylece de artık n
lenen eheti.. Kısacası harcandı,

Gensorunun bu "Yazık old
sönük ve silik ölümü ekseriyet
herhalde hoşlandırmıştır; muhal
satını kaçırtmıştır. İster hoşa gits
lemekten çekinmeyiz: Meşrutiy
muzu sandığımız muhalifleri bu
çevirirlerdi.

Onların belki fena
ki bu günün muhalifleri
rihini dikkatle oku
bilirler.

Ortada, parlâmento p
dan da bir zaafa uğradığımız
az değildir.

KO

Metternich,
sevmiyen, göste

Viyana kongr
diplomatı düşm
kında söz alıyor
etmeğe uğraşıyor

Metternich bir
lomatına:

— Ekselans, d
Fransız diplom

— Affedersin
ki asabi bir hava
Bunun için eller
onları nereye ko

Metternich, a
verdi:

— Lûtfen, ağz

Avusturya - M
Bu tok sözlü ge
çemberi içine alır.
Manevranın ten
— Ben, bu har
kat kendileri üçün

General Galgozy
dehşet saçarak Ku
yavrusu gibi dağıld
girdı.
— Nereye arkad
şu öküze bakın!

KIRPININ

Parlâmento Poli... ında Zaaf

Meclıste bir çok sual takrir... rildi. Kaç kişiyi tat-
etti? Bilmeyiz, yalnız şu ... sual takrirleri pek işe
miyor. Belki bütün dünya ... de işe yaradığı yok-

Çoğumuz "H... h takriri de görelim.
Bakalım bunun ... acak?" dedik. O günü
iple çekenlere ve ... im sarsıntılı, heyecan-
ı münakaşalar b... rastladık. Zira bilmem
...aar yıldan, yıllardan beri ... ri vermeğe lüzum kal-
...n, hep tereyağından kıl çe... türdü su götürdü kabi-
...n rahatça idare edilmeğe al...
Gensoru diye bir usüle mür... bileceğini aklından ge-
yoktu. Meşrutiyet devrini ... e onun kudretini bilen-
... bazı ecnebi parlâmentola... ini ötedenberi görenler
...h takririne maruz kalmada... iden kabinelerin talihi-
...pta etmekten kendilerini a... h.
Muhalif parti 7 Eylûl kararl... mleket iktisadını alt üst
bir hâdiseyi istizah takriri... lâyık görmedi; en kuv-
ve adetçe şimdikinden üs... inden istifade etmedi;
geçirdi. Sonra, azasından ... kaybettiği ve Meclise
aza ile girdiği, hattâ karşı... den başka bir de M.P.
...ği sırada tuttu, bir istizah... meydana atıldı.
...masiyle beraber o meydand... i de bir ol-
...kadar zamandır beklenen v... icesinin de-
...e mânevi tepkisinin büyük ... nmin edilen
...u avam tâbiriyle ve tam n... üme gitti.
...ensoru, âdeta bacağına taş ... emi bordasından denize
...bir ceset gibi fazla gürültü ... an suların derinliğinde
...lmuştu. Böylece de artık n... kaldı, ne de ümit beğ-
...c'heti.. Kısacası harcandı, ... n Efendiye" kabilinden
...ensorunun bu "Yazık old... ak itibariyle C.H.P. yi
...ve silik ölümü ekseriyet ... kendisini göstermek fır-
...de hoşlandırmıştır; muhal... tmesin, kanaatimizi söy-
...kaçırtmıştır. İster hoşa git... şimdi acemi bulduğu-
...n çekinmeyiz: Meşrutiye... mentocu olarak daha iyi
...andığımız muhalifleri bu ...
...lerdi.
... vardı. Lâkin anlıyoruz
Onların belki fena ta... et parlâmentosunun ...
ki bu günün muhalifleri... rinde ... yce ders ala-
...rihini dikkatle oku...
bilirler. ... ve particilik bakımın-
Ortada, parlâmento po... mareler muhakkak ki
bir zaafa uğradığımız ...
...ldir.

KİRPİ

KO... VAR...

Metternich, lü... yere konuşmayı katiyen
sevmiyen, göste... en bir insandı.

Viyana kongr... nda yanına bir Fransız
diplomatı düşm... r olmaz meseleler hak-
kında söz alıyor ... el hareketleriyle teyit
etmeğe uğraşıyor ...

Metternich bir ... ayanamadı, Fransız dip-
lomatına:

— Ekselans, de... iniz beni rahatsız ediyor.
Fransız diplom... ziyade coştu:

— Affedersin... niz, fakat görüyorsunuz
ki asabi bir hava... edir. Heyecan içindeyim.
Bunun için eller... madiyen hareket ediyor.
onları nereye ko...

Metternich, a... eda ile şu kısa cevabı
verdi:

— Lütfen, ağzı... erine!

...ERCİH MESELESİ

Avusturya - M... n İmparatorluğu generallerinden Galgozy'den daha evvel de bahsetmiştik.
Bu tok sözlü ge... ir askeri manevra esnasında Prenslerden birinin kumanda ettiği kıtaları ölüm
çemberi içine alır. ...
Manevranın ten... asında general şöyle der:
— Ben, bu har... parken Prens hazretleri, iki kurtuluş yolundan birini tercih edebilirlerdi. Fa-
kat kendileri üçünc... olu, ölüm yolunu daha müreccah buldular.

...ÇOK UZUN DİL

General Galgozy ... ir manevradaydı. Çayırda otlıyan sürünün arasından bir öküz ürktü ve etrafa
dehşet saçarak Ku... yetinin toplu olarak bulunduğu yere doğru koşmağa başladı. Bütün heyet çil
yavrusu gibi dağıld... buraya kaçışmağa başladılar. Kılını kıpırdatmıyan general arkalarından ba-
ğırdı.
... İlk defa olarak bir yerden tavsiye getirmeden Kurmay heyeti arasına giren
— Nereye arka...
şu öküze bakın!

Bir dokun..

İki Yumurta, Bir Tavuk

Borsa hanında altın kaçakçılığı yapan bir şebeke yakalanmış. Bunlar bazı eller vasıtasile memleketimizden Suriyeye altın ve döviz kaçırıyorlarmış; zabıta ve maliye teşkilâtı bu işi haber almışlar, ani bir baskın yaparak şebeke efradından bir kısmını yakalamışlar, diğerlerinin de ele geçirilmeleri için tedbirler alınmış.

Güzel, cidden tebrike değer bir muvaffakıyet. Boğazımızdan kesip yiyeceğimizi satarak ele geçirdiğimiz dövizleri ve altınlarımızı dışarıya kaçıranların yakalanması, cezaya çarptırılması elbette sevinilecek şey. Fakat senelerdenberi bu kaçakçılığı açıktan açığa yapanlara ne diyelim?

Ellerine birer valiz alıp yüz liralık döviz müsaadesile seyahata çıkanların, Avrupalarda, Amerikalarda aylarca gezip tozduktan sonra memlekete dönüşte getirdikleri tıklım tıklım dolu bavullar, istasyonlarda, rıhtımlarda el arabalarile taşınıyor. Alâkalı makamlar bunları ancak gümrük resmi bakımından kontrole tâbi tutuyorlar. Biri çıkıp

"— Bayan veya Bay! Sen buradan giderken cebinde yüz liralık döviz, elinde minimini̇cik bir valiz vardı. Yabancı memleketlerde aylarca gezdin, dolaştın, dönüşte de bu kadar eşya getirdin. Bu işlerin hepsini yüz lira ile nasıl becerdin?..

Demiyor, diyemiyor.

Hani bir hikâye vardır. Çok hasis bir adamın karısı bir gün kasanın anahtarını ele geçirmiş, gizlice bir hayli para alıp saklamış. Birkaç gün sonra da kocasına; "Efendi, sen zengin adamsın. Sadaka, zekât vermiyorsun, bari komşuları davet edelim de bir yemek ziyafeti verelim" demiş. Kocası hiddetlenip köpürmeğe başlayınca kadın; "Sinirlenme, Efendi, demiş. Ziyafet için fazla masrafa lüzum yok. Sen bana iki yumurta ile bir tavık alırsan ben bunlarla mükemmel yemekler yaparım, hem misafirlerimizi ağırlarız.

Hasis koca ertesi gün iki yumurta ile bir tavuğu getirip karısına teslim etmiş, akşam yemeğine buyurmaları için konuya komşuya da haberler gönderdikten sonra işine gitmiş.

Akşam üstü; "Acaba bizim hanım ne yaptı?" diye merak içinde erkenden eve dönen adamcağız, etlisiyle, tatlısiyle, tuzlusuyla tencereler, tepsiler, lengerler dolusu yemekleri görünce şaşırmış; "Hanım, bu yemekler hep iki yumurta ile bir tavıktan mı çıktı?" diyerek tepinmeğe başlamış ve nihayet aklını oynatıvermiş.

Aklımız, fikrimiz Allaha emanet, galiba bizim alâkalı makamlar da, valizle gidip bavullarla dönen yolculara; "Bayanlar, baylar! Gezinti masraflarınız ve şu kadar eşyanın parası hep yüz liralık dövizden mi çıktı?" demekle bir zihin sarsıntısına uğramaktan korkuyorlar. Hakları da var ya. Yapılan şeyler akla, fikre dokunmıyacak gibi değil ki!

AZ VEREN CANDAN!

Geçenlerde Köprüden kalkan bir vapur Büyükada iskelesine yanaşıp yolcuları çıkardıktan sonra beş kamarot ile büfe garsonlarından biri salonda dolaşırken bir kadın çantası bulmuşlar, hemen alıp kaptana götürmüşler. Çanta açılınca içinden bir çok mücevherler ve on dört bin liralık bir de banka defteri çıkmış, bir zabıt tutup çantayı muhafaza altına almışlar.

Akşam üstü vapur son seferini yapmak üzere tekrar Ada iskelesine yanaşınca çantanın sahibi bayan telâş içinde gelmiş, soruşturmağa başlamış ve çantasını kendisine teslim etmişler.

Mücevherlerine ve parasına kavuşan bayan, kamarotun bu faziletkâr hareketine mükâfat olarak çıkarıp eline iki buçuk lira sıkıştırmış.

Eh; "Az veren candan, çok veren maldan" diye bir söz vardır. Anlaşılıyor ki bu bayan da mala kıymet vermemiş de, fazilete karşı hissiyatının samimiliğini göstermek için iki buçuk lirayı cân-ü gönülden bağışlamış!

Cenabı Mevlâ, cani gönüllülerimizin eksikliğini göstermesin!

Cemal Refik

— Eh, kazandın! Ama büyüdüğün zaman görürsün sen!

Aklımız Başımıza Geç Geliyor

Eski Diyun-u umumiye ve yeni İstanbul Lisesi binasının Belediye konağı olarak kullanılması için lüzumlu müzakerelere girişilmiş. Bütün gazeteler ve iz'an sahibi hemşeriler yıllardanberi o binanın belediyeye tahsisini istemekte idiler.

Hiç kulak asılmadı; yepyeni bir Belediye Sarayı kuracağız diye hülyalar peşinde yaşandı. Bu sırada o mükemmel bina gayet temiz ve itinalı surette bakılamadığı için eski güzelliğinden yarısını kaybetti; haraplaştı.

Eğer vaktiyle ecnebilerden tahliyesini müteakip hemen Belediye dairesine çevrilse idi şu acıklı hale düşmez, Belediye de bir sürü ilâve binalar kiralamağa ve köhne bir binada sürünmeğe mecbur kalmazdı.

Hakikaten aklımız başımıza geç geliyor!

İSVİÇREYE MEKTUP

Bu hafta Devy Erlichin Melekteki konserine gittim. Cumhuriyetin Napoleonu istediği kadar "je n'aime pas des harika Virtuos" desin ama güzel hanımlar o fikirde değiller. Bunları geç de kimler vardı onu yaz, diyeceksin, biliyorum, fakat hiç olmazsa bu hârika delikanlının modernleri çalmaktaki hünerini olsun bir az övsem canım.

Peki peki, çizmeden yukarı çıkmıyorum. İlk konsere nazarân bu ikinci konserde salon adamakıllı kalabalıktı. Gözüme derhal Bayan Nilüfer ve mavi tüylü şapkası çarptı; Bayan Nilüfer bu şapkasını herhalde çok seviyor. Locadalar ve karşısında 155 ci türbanı başında, güzel akrabası Bayan Muadelet oturuyor.

Paydos piyesinde, bizleri yeniden kendine hayran eden Bedia von Statzer dünürü ile gelmiş.

Arkamdaki locada İstanbulun enteresan kadınlarından Bayan Fahriye Yen ve titiz, meraklı zevci oturuyorlar.

Evinde harikulâde güzel bir şiir ve müzik gecesi tertip eden Prof. İhsan Şükrü Aksel, yanında pür sıhhat, pür neş'e ve Greta Gynt'i andıran genç Bayan H...... de ile beraber. Konserde beyaz tüylü bir de "Peri" vardı. Bu kadınımız hâlâ ne kadar zarif ve ne kadar zevkli giyiniyor.

Genç Bayan Birol belki biraz yaşlı görünsün diye siyahlar giymiş, fakat iskarpinlerini övmeden geçemiyeceğim, akşamın en şık iskarpinleri onun ayağındakilerdi. Fakat Bayan T. L.... nin şapkasını görmeni isterdim. Tarif edilir gibi değil; tüyden kuşlar, ipekli çiçekler ve penbe tül karışık bir kokteyl. Ama eminim kendisi bu şapkayı çok beğenmiş, çünkü antrakta derhal holdeki aynanın önüne koştu ve hayran başındaki kargaşalığı seyre daldı.

Prof. Mehmet Ali ve İhsan İpekci en ön sıradalar. Kostiyacı Bay Franko ve nazik karısı da onların hemen arkalarında.

Modalı Arif Beyin küçük torunu da artık konserleri kaçırmıyor, her halde yakında onu da dinlemek fırsatını bulacağız.

Muhiddin Sadak'ın müzisyen kızı evlendi biliyor musun? Kocası genç ve güzel bir mühendis, ikisi de konserdeydiler.

Çelebilerin sarışını da burada, bakalım o kimleri görmüş merak ediyorum.

Monceau trupu şerefine bir kokteyl oldu, onu da gelecek mektubumda anlatırım, bu günlük hoşça kal, iki gözüm.

Fitne Fücur

— (Hizmetçiye) Kızım, aldığın bu armutlar da pek ham!

— Ne yapayım, efendim? Bey "Ben geçkin, olgun meyva sevmem" demişti...

"Fransız karikatürü"

HARP NEYE MAL OLMUŞ?

İsviçrede (Harbi hazırlıyanlara bir hatırlatma) başlığı altında bir kitap neşredilmiştir. Bu kitapta İkinci Cihan Harbinin neye malolduğuna dair istatistikler yazılıdır. Muharrir şöyle diyor: "Harbi hazırlamak istiyenler unutmasınlar ki:

1 — Harb meydanlarında 32 milyon genç ölmüştür.
2 — Tayyare akınları 20 milyon kadın, yaşlı ve çocuğun ölümünü intaç etmiştir.
3 — Toplama kamplarında 26 milyon insan katlolunmuştur.
4 — 30 milyon insan işe yaramıyacak şekilde yaralanmış, sakat kalmıştır.
5 — 21 milyon insan bombardımanlar yüzünden evsiz, eşyasız ve sefil bir hayata mahkûm edilmiştir.
6 — 45 milyon kişi yerinden yurdundan sürülmüş, sürgüne yollanmış, hapse sokulmuş veya vatanından uzağa atılmıştır. Çoğu hâlâ o vaziyettedir.
7 — 30 milyon bina tahribe uğramış, enkaza çevrilmiştir.
8 — 150 milyon insan salgın hastalığa, kıtlığa, uğramıştır.
9 — 1 milyon çocuk bu gün anasız babasızdır.
10 — 1 milyon aile çocuksuzdur.
11 — 50 milyon kişi şimdi işsiz, ailesiz ve perişan yaşamaktadır.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XXVII

— 21 —

Ev sahibi ile beraber salona girdiler. Misafir sarışın, mavi gözlü, seyrek saçlı, uzun boylu,otuz beş yaşlarında bir adamdı. Derhal ayağa kalktı, belini kamburlaştırıp yılışarak selâmladı, kendini takdim etti:

— Şevki Dumanlıgöz.

Firdesin titreyen elini sıkarken ilâve etti:

— Hamiyet hanım teyzem sizi çok methetmişti...

Firdes mütehayyir bakışlarla mırıldandı:

— Ne münasebet? Ne diye beni size methediyor?

Ev sahibi ile seri bir bakış teatisinden sonra misafir kekeliyerek:

— Pardon, dedi. Şey oldu... Biraz evvel buraya geldiğim zaman Hamiyet hanım teyze sizden bahsetti. Sizi çok şey ediyor... Yani çok seviyor sizi.

Firdes sesini çıkarmadı, kapının yanındaki sandaliyeye oturdu. Misafir kendi yanındaki koltuğu işaret etti:

— Şöyle buyurmaz mısınız hanımefendi?

Ev sahibi de israr etti:

— Koltuğa geçsene, Firdesciğim. Niçin yabancı gibi duruyorsun?

Firdes titrek bir sesle cevap verdi:

— Müsaade ediniz efendim. böyle daha rahatım.

Vücudunun titrediğini hissettirmemek için kendini sıkıyor, adalelerini germeğe çalışıyor, dudaklarını ısırıyor, yüzü renkten renge giriyordu. Misafir yine yılışık tavırlarla konuşmağa başladı. Hayat felsefesinden dem vuruyordu:

— Hayatın kıymeti, insanların yaşayışlarına göre değişir. O kıymeti anlıyabilmek için insanların yaşayışlarında da ara sıra değişiklikler lâzımdır. Daima aynı şekilde yaşıyan insanlar hayattan çabuk usanırlar. Zengin olsalar bile yaşayışlarını ara sıra değiştirmezlerse dünyanın zevki kalmaz.

Firdes misafirin sesini duyuyor, fakat sözlerini anlamıyordu. Başını önüne eğmiş, elindeki mendili mıncıklıyor, arada bir ürperiyordu. Misafir sesini biraz daha yükseltti:

— Hayatınızda büyük bir değişiklik yapmağa karar verdiğinizden dolayı sizi tebrik ederim, hanımefendi.

Genç kadın birdenbire başını kaldırdı:

— Bana mı söylediniz efendim?

— Evet efendim. Hayatınızı değiştirmeğe karar verdiğinizi Hamiyet hanım teyzeden öğrendim. çok memnun oldum.

Firdes dişlerini sıkıp çene kemiklerini oynatarak ev sahibinin yüzüne baktı. Bu asabi bakışlardaki mânayı sezen Hamiyet hanım gülümsiyerek:

— İki gün evvel Şevki Bey yine bize gelmişti, lâf arasında senden bahsettim, haline acıdığımı söyledim. İnşallah bu üzüntülerin hepsi geçecek, hanım kızım.

— Fakat ben size hayatımı değiştireceğimi söylemedim ki.

— Yanlış anlaşılmasın yavrucuğum. Hani o hırsız adamdan ayrılman için konuşmuştuk ya.

Firdes öfkesini gizlemiyerek sert bir sesle:

— Hayır, dedi. Ben böyle bir karar vermedim. Çok rica ederim, Sabri hakkında da böyle konuşmayınız.

Hamiyet hanım misafire döndü:

— Firdes hanımın sinirleri çok bozuk. Haklıdır tabii. Bir felâket içinde bulunuyor. Kendini kurtarıp rahata kavuşuncaya kadar bu üzüntü devam edecek. Fakat ben bu işleri bir an evvel düzeltmek için elimden geleni yapacağım. İnşallah yakında kendi elimle saadete kavuşturacağım Firdesciğimi.

Misafir de ciddi bir eda ile nasihata başladı:

— Kendinizi üzmemeğe çalışınız, hanımefendi. Biraz evvel de söylediğim gibi, hayatta değişiklik lâzımdır. Siz henüz pek gençsiniz.

Ce. Re.

(Devamı var)

FIKRALAR

Ah Eski Devir!

Néron zamanına ait bir film oynanıyor. Tabii artist ve figüranlar gayet mütenasip boylu poslu gençlerden seçilmiş, ellerinden geldiği kadar kıyafeti kendilerine yakıştırmışlar.

Filmi zevkle seyreden iki ihtiyar kızdan birisi içini çekerek yanındakine.

— O zamanki erkekler şimdikiler gibi değil, çok güzelmişler! der.

Sebep Bu İse!

— Ev hoşuma gitti, satın alırdım ama baruthanenin bukadar yakın olması fena.

— Evi satın almamanız için bu bir sebep değil, baruthane bu yakınlarda bir gün nasılsa uçacak.

Doktor Tavsiyesi

Doktor Ernst von Bergmann'a biri sorar:

— Bir genç ne zaman sigara içmeğe başlamalıdır?

— Tütün parsını alnının teriyle kazanmağa başladığı zaman!

★

Yine ona sorarlar:

— En iyi aile doktoru nasıl olmalıdır?

— En iyi aile doktoru, kendisine hiç ihtiyacınız olmıyanıdır!

İnce Bir Hesap

Süsüne düşkün bir kadının bir senede sarfettiği enerji kuvveti Buckingham sarayını kırk üç senelik müddet içinde yerinden 20 santimetre kaldırmağa kifayet eder.

Duc de Manchester

Dünyada Kalacak Beş Kral

Birinci Cihan Harbinden sonra İngiltere ve İtalya kralları bir su şehrinde buluşurlar; vakit geçirmek için iskambil oynamağa başlarlar.

Bir aralık İtalya kralı der ki:

— Şu hale bakınız, kaç hükümdar tahtından, tacından oldu. Bu iş nereye kadar varacak?

Kral Georges kendine mahsus durgun ve kayıtsız tavrı ile cevap verir:

— Evet, pek fena zamanlarda yaşıyoruz. Galiba bir gün dünya yüzünde beş kraldan başkası kalmıyacak.

— Hangileri?

Georges elinde tuttuğu oyun kâğıtlarındaki dört "ruva-kral" ı, yani bizim lisanımızda papasları göstererek der ki:

— İşte bunlar! Bir de İngiltereninki!

MASAL

Meşhur operatör Langenbeck bir ihtiyarı kabul eder. Bu yetmişlik zatın derdi şu: Gençleşmek istiyor.

Doktor, bu yaştan sonra böyle bir müracaatın mânasız olduğunu söylüyor, fakat ihtiyar ısrarda:

— Neden? diyor. Benden daha yaşlı bir dostum böyle bir ameliyatla gençleşti. Kendisini yirmi beşlik bir delikanlı hissettiğini söylüyor. Buna ne dersiniz?

— Şunu: O dostunuzu gördüğünüz zaman aynı masalları siz de ona tekrar ediniz!

Yazısız karikatür — "Ecnebi karikatürü"

Ş ?

...ilmiştir. Bu kitapta İkin-
...yor : "Harbi hazırlamak

...r.

...yata mahkûm edilmiştir.
...kulmuş veya vatanından

...ktor Tavsiyesi

... Ernst von Bergmann'a
... :
... genç ne zaman sigara iç-
...şlamalıdır?
...ün parsını alnının teriy-
...mağa başladığı zaman!

★

...na sorarlar :
...iyi aile doktoru nasıl ol-

...yi aile doktoru, kendisine
...acınız olmıyanıdır!

...ce Bir Hesap

... düşkün bir kadının bir s...
...ettiği enerji kuvveti Buc...
... sarayını kırk üç ...
...çinde yerinden 20 santi-
...aldırmağa kifayet eder.

Duc de Manchester

...Beş Kral

...e ve İtalya kralları bir
...in iskambil oynamağa

...ntından, tacından oldu.

...ve kayıtsız tavrı ile ce-

...e. Galiba bir gün dünya

...daki dört "ruva-kral" ı,
...der ki :

KISA HİKÂYE

Bir Hortlak Hikâyesi

1822 kışının başlarındaydı, on yaşında idim. Şatonun yemek salonunda her zamanki gibi büyük babamla karşılıklı akşam yemeğini yiyorduk, bronz ayaklı lâmba bizi aydınlatıyordu.

Çoktanberi büyük babamın yanında olan yaşlı nefer Jakob bize hizmet ediyor, mutfaktan yemekleri getirmek için sık sık gidip geliyordu.

Ve daima mevsim değişikliklerinde olduğu gibi, deniz coşkundu, ilk yağan karlar da rüzgârın şiddetinden pencerelere çarpıyordu.

Yemeğimiz sonuna yaklaşmak üzere iken, birdenbire kapı rüzgârın şiddetiyle açıldı, ben sararak haykırdım :

— Demir dişli Maindorf geliyor.

Büyük baba şaşırarak, kadehini masaya bıraktı, ve, haşin bir sesle yaşlı nefere sordu :

— Bunun mânası nedir? Neden bu çocuk korkuyor?

— Ahçı kadın, Christina, ona saçma şeyler anlatıyor. Diye kekeledi ve hemen gidip rüzgârın açtığı kapıyı kapattı.

— Christina mı? Deli bunak, ğer burada olsaydı boynunu koparırdım... Bu, bir daha tekerrür etmesin.

Sonra sakinleşerek bana döndü:

— Dinle Siegfried ve sözlerimi unutma. Demir dişli Maindorf öleli altı yüz sene oldu, ölenler de bir daha geri gelmez; bu işittiğin sesler rüzgârın ... bir karların çarpmasiyle, aydınlanan yüksek pencereleri göstererek.

— Bunlara da sebep, hep havanın sertliğidir. Başka hiç bir şey olamaz. Hortlaklardan bahseden, buna inanananlar da eşektir. Anladın mı?

— Evet büyük baba.

— Öyleyse! Şimdi feneri al, sana büyük koridoru açacağım; yalnız başına ta tepesine kadar karşıki kuleye çıkacaksın.

Ben buradan fenerinin ışığını şu pencereden göreceğim, kulenin t...esine çıkınca, haykıracaksın :

— Maindorf! Demir dişli Maindorf, buraya gel!

Anladın mı! Eğer bunu yapamazsan bizden değil, korkaksın demektir... Asil bir adam korkmaz!

Sesimi çıkartmadan ayağa kalkıp elime feneri aldım. Büyük baba duvardaki silâhların altında asılı duran büyük bir anahtarı indirdi ve eski şövalyelerin galerisi açmak için benimle dışarı çıktı.

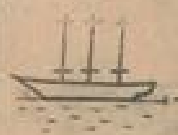

Fırtına bu harap binanın içine kadar sokuluyor, elimdeki ışık karanlıklar arasında titreyip oynuyordu.

Koşmak istedim. Fakat büyük babam dedi ki :

— Ağır yürü! Koşanlar korkan insanlardır; düşerler! Yerdeki enkaza da dikkat et!

Tek başıma yolu tuttum. Kemerler sıra sıra birbirini takip ediyordu. Deniz nebatlariyle ve burasını kendilerine mesken yapmış kuşların getirdikleri balık kılçıklariyle örtülü geniş malta taşları hiç ses çıkarmıyordu.

Ben bunların üzerinden, sütunların kubbede oynaşan gölgelerine bakarak yürüyordum. Bazan bir kuş, uykusundan rahatsız olarak kanatlarını açıyor ve fırtınanın derin karanlığına doğru uçup gidiyordu.

Yürüyordum. Birbiri arkasına bütün pencereler, kalenin metris yarıkları, burclar, enkaz yığınları gözümün önünden geçti. Geçtiğim yerler müthiş bir fena koku içindeydi.

Nihayet büyük kuleye vardım, azıcık nefes aldıktan sonra fenerimi kaldırarak heyecanla bağırdım :

— Demir dişli Maindorf! Gel buraya!

Fakat fırtınanın ıslıklarından ve kalenin altındaki dalgaların gürültüsünden başka hiç bir ses cevap vermedi, bir şey kımıldamadı. Küçücük elimi, sönmesin diye fenerin önüne kapatmıştım.

Bir daha aynı sözü haykırdım. Sonra, yine koşmamağa gayret ederek aynı yoldan geri dönmeğe başladım. Kemerler birer kere daha gözlerimin önünden geçti. Büyük babamın bulunduğu odaya girdim. Bana bir takdir kelimesini bile çok gördü; işi gayet tabiîye almıştı.

— Otur bakalım. Rüzgâr sert esiyor, değil mi? Dışarısı da çok soğuk?

— Evet, büyük baba.

— Al, şundan bir kadeh iç.

Doldurduğu kadehi bir hamlede içtim.

— Maindorf'u çağırdın. (Hafifçe gülümsüyordu)

— Evet.

— Gelmedi. Halbuki vaktiyle o cesur bir adamdı, nereye çağırıldıysa, başında miğferi, elinde baltası hemen gelirdi. Lâkin o, artık ölmüştür. Dünyanın en alçak ve korkak adamı şimdi kendisine meydan okusa bile gelemez; kemiklerini yerinden kımıldatamaz. İşte ölüm budur. Dünya kurulalıdanberi binlerce milyar insan ölmüştür. Hiç biri geri gelmemiştir, tek kişi!

Böyle dedikten sonra ciddi bir tavırla büyük babam koltuğundan kalktı. Koridora giderek kapıyı örttü ve tekrar döndü, masanın başına geçti.

Yemeği bitirdik.

Her zamanki gibi bana hayırlı geceler temenni etti. Gidip yattık.

Çeviren: *F. K.*

Konser Sonu

Meşhur Virtiyoz Bachmaier, Avusturya sarayında bir piyano konseri vermişti. Herkes kendisini tebrik ederken bizzat kralın yanına yaklaşmakta olduğunu gördü, sevindi. Kral elini uzattı :

— Burada, dedi, Liszt çaldı. Rubinstain çaldı ve daha pek büyük Virtiyüzler konser verdiler. Fakat hiç biri sizin kadar..

Kral bir lâhza sustu, piyanistin yüzünde saadet ve sevinç akisleri parlamağa başlarken ilâve etti :

— Evet hiç biri sizin kadar terlemedi!

Doktor ve Avukat

Uzun zamandır görmediği bir arkadaşına rastladı; zavallı, koltuklarının altında iki koltuk değneği yürümeğe çabalıyor.

— Geçmiş olsun, ne oldun?

— Bir tramvay kazası geçirdim de...

— Vah, vah! Bundan sonra hiç koltuk değneksiz yürüyemiyecek misin?

— Bilmiyorum kardeşim. Doktor : "Yürüyebilirsiniz" diyor, fakat avukatım : "Yürümezsen daha iyi olur." diye israr ediyor!

Mektepli melankolisi

— Mürekkep siyah, önlüklerimiz siyah, yazı tahtası siyah... Gel de burada kasvetten bunalma!

"Fransız karikatürü"

GÜLMESİNİN SEBEBİ

Tanınmış Fransız ressamlarından Utrilo, bir kafeşantana gülerek girdi, doğruca arkadaşlarının bulunduğu masaya gitti. Onlar, neden güldüğünü sordular. Utrilo şunu anlattı :

— Saatime baktım, epey gecikmişim. Sizleri bekletmemek için bir taksiye atladım, süratli gitmesini söyledim. Adam dediğimi yaptı. Buraya geldik, taksi ücretinden başka, ayrıca kendisine bahşiş verdim : "Bununla sıhhatime bir bardak şarap içersiniz..." dedim. Şoför bir paraya, bir de yüzüme baktı, dedi ki : "Efendim, öyle hasta görünüyorsunuz ki, sıhhatinize bir bardak kâfi gelmiyecek!" ona gülüyorum.

— Galiba bana ihanet ediyorsun, bak dişlerim nereden çıktı!

Şimdiki eğlenceler

— Ne iyi ettin de geldin : Bütün arkadaşlar toplandık, eğleniyoruz!

'Amerikan karikatürü'

İSTANBUL EMNİYET SANDIĞI

12 Aralık 1948 tarihindeki çekilişte **20,000** lira tutan ikramiyelerden istifade etmek istiyorsanız Kasım sonuna kadar (500) liradan aşağı olmamak üzere vadeli bir hesap açtırınız

15 - 11 - 948 tarihinden itibaren

Yeniden açtıracağınız hesaplara aşağıdaki faizler verilecektir :

Vadesiz mevduata	%	3
Küçük ihbarlı „	%	4
Bir sene vadelilere	%	5
İki sene „	%	5½
Fazla vadeli) hesaplara)	%	6½ ğa kadar

(17370)

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5 Lira
»	Memleket dışı	12 »
1 Senelik	Memleket içi	14 »
»	Memleket dışı	21 »

Mükemmel Erkek Kim ?

Hollywood'da yapılan bir anket neticesinde, mükemmel erkek olabilmek için bir şahısta bulunması lâzım olan meziyetler şunlarmış :

1 — Errol Flynn'in vücudu;
2 — James Mason'un profili;
3 — Clark Gable'in şahsiyeti;
4 — George Sanders'in sesinin tonu;
5 — Gary Cooper'in sağlamlığı;
6 — Walter Pidgeon'un insana verdiği emniyet.

Bütün bunlara ilâveten, pek lüzumlu olarak.

7 — Bing Crosby'nin bankadaki hesabı !

Hürriyete ve hükûmete dair sözler

14 — Büyük ihtilâller, sebepleri ne olursa olsun, hafifçe yapılmamışlar ve rüsup bırakmadan nihayet bulmamışlardır.

B. Disraeli : 1804-81

15 — Bizim Avam Kamaramızın duvarlarına yazılmış bir vecizemiz vardır : Eski yollar en selâmetli ve en emin olanlardır.

Sir E. Coke : 1628

İki köpek ve bir hırsız

Yazısız Hikâye — "L'Illustré" den

PARALARIMIZ

Bir Amerikalı dostum, cebinden bir avuç bozuk para çıkardı. nikelli, bronzlu, gümüşlü madeni paraların arasından tünel parası gibi ortası delik bronz bir kuruş aldı :

— Bu kaç para? diye sordu.

Bir şey öğretmenin zevkiyle :

— (1) kuruş, diye cevap verdim. Avucunun içindeki paraların arasından bu sefer düz bronz (1) kuruşluk bulup çıkardı :

— Bu?.

— O da kuruş !.. dedim.

Kenarı tırtıllı nikel kuruşluğu gösterdi.

— O da kuruş !..

Üzerinde (1) kuruş yazılı düz nikel kuruşu uzattı :

— Ya bu?..

— O da kuruşluk.. dedim.

Bütün çift paraları uzatıp tekrar soracak diye, içime garip bir eziklik çöktü.

Amerikalı dostum :

— Benim bildiğim, para, bir tediye bir tedavül vasıtasıdır. Her nevi emteanın alınması, satımında, yeni mübadelesinde kullanılan bir vasıta bir maddedir. Bu vasıtanın, bu maddenin hatırda kolay kalır şekilde olması şarttır. Paralarınız o kadar çeşitli ki bir yerden bir şey aldığım zaman, aldığım şeyin bedelini ödemek için bütün paralarımı satıcının önüne seriyorum !

(Kadın Gazetesi)

SEN - BEN

Herkesin cebinde bulunması lâzım gelen, ağızdaki fena kokuları gideren biricik müstahzar.

SEN - BEN kullananlar, sevdikleri fakat kokusundan çekindikleri HER ŞEYİ yiyebilirler.

Bütün eczahane ve tütüncülerde arayınız. 15 komprimelik kutusu 25 kuruştur.

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden : Cemal Refik Delibaş

İdare yeri : Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer : Murad KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer : TAN Matbaası

GARANTİ BANKASInın Yılbaşı ikramiye keşidesi büyük bir zenginlik bir tenevvü ile ve âzamî isabet imkânları sağlıyacak şekilde tertiplenmiştir.

Hesap açmakta acele ediniz.

BİLMECE

Avrupa Birliği, Benelüks, Marshall Plânı, Türk-Amerikan Yardım Anlaşması, Atlantik Paktı, Monroe ve Truman Doktrini, Siyasî partilerimizin tarihi, seçimler, masonluk, Olimpiyadların tarihi, helikopter uçakları, tepkili uçaklar, hava meydanları, petrol ve siyaseti, altın ve siyaseti, kutup kâşifleri, Orhon âbideleri, ehramlar, Türk çiniciliği, Türk heykeltraşlığı, Türk şarapçılığı, söylece aklın gelenlerdir.

Böyle çeşitli binbir mevzuu alan "Aylık Ansiklopedi" öğretir. Bir mevzu dillere dolandı mı, "Aylık Ansiklopedi" bunu hemen işler ve her ay çıkan fasikülünde taze taze okuyucusuna yetiştirir.

"Aylık Ansiklopedi" yüz Türk profesör ve mütehassısının emsalsiz ve orijinal eseridir.

Evinde "Aylık Ansiklopedi" bulunmayan baba, ailesine karşı mesuldür.

Dört cildi tamamlanmıştır. Her ay bir fasikülü çıkar.

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 Sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası